

[Adolph Sørensen.]

er og vil blive fremover. Danmark er jo ikke mere et land, som kan opdeles i rene landdistriktområder og rene, snævert afgrænsede byområder. Det kan vi beklage, det vil jeg for så vidt gerne gøre, men vi kan ikke ændre det. Udviklingen, såvel den erhvervsmæssige som den befolkningsmæssige, har jo ført med sig, at områderne i stigende takt glider ind i og over i hinanden. Grænserne udjævnes, og der stilles øgede krav til bolig- og industriområder, krav til værkstedsbyggeri, til øget sikkerhed og sundhed, friluftsliv o. s. v., o. s. v., krav, som ikke alle kan afvises, og som meget vel kan motivere bestræbelserne for at nå frem til nogenlunde ensartede regler for den meget, meget omfattende bygge- og anlægsvirksomhed, udformning og planlægning, reguleringer af nødvendig karakter o. s. v.

Nu vel, vil en og anden så sige, lad folk bygge og lad dem indrette sig, som de selv vil, og så tage øretæverne i den rækkefølge, de falder, hvis der er gjort fejl. Det kan man sige, men vil det være forsvarligt? Med den erfaring, der står til min rådighed, mener jeg det ikke. Lad mig nævne bare et par enkelte områder.

Hvad betyder det f. eks., at der isoleres rationelt? Hvis den bestående bygningsmasse i Danmark havde været ordentlig isoleret, kunne der her i landet f. eks. i 10-året efter krigen være sparet så meget i brændselsudgifter og valuta, at hver eneste familie i landet, som ikke i forvejen var selvejer, kunne købe en bil i gennemsnitsprisklassen og bestride driftsudgifterne til den for det tilsvarende beløb. Sagt på en anden måde: det koster ca. 1 500 kr. årlig at opvarme et gennemsnitsparcelhus på ca. 110 m². Hvis det samme hus er rationelt isoleret, koster opvarmningen kun ca. 750 kr. årlig eller ca. det halve. Hvis man skal isolere en bestående ejendom rationelt, vil udgifterne hertil andrage ca. 2 100 kr., men ved en nybygning forøges byggeomkostningerne ved tilsvarende isolering kun med 300 kr. for at opnå det samme resultat. Det er ikke tal, der er grebet ud af luften, eller som jeg har konstrueret; de stammer fra en undersøgelse, som en af vore fremmeste teknikere på dette område, dr. techn. Becher, er nået frem til. Det vil heraf klart

ses, at der vitterlig knytter sig overordentlig store samfundsinteresser til dette ene område og da for resten også personlige økonomiske interesser for den enkelte borger og bygherre. Jeg kunne egentlig fristes til at sige det sådan, at den kloge bygherre vil altid bygge og isolere sin ejendom rationelt og godt, men den ukloge, mere uøkonomiske, vil som regel undlade det lige store skade for sig selv og for samfundsøkonomien. Det kan, synes jeg, aldrig være forkert at lede folk ind på den rette vej; og kan man gøre det med en rimelig lovgivning på dette område, synes jeg, det må være rigtigt.

Må jeg nævne et andet område. I henhold til § 44, stk. 1 c, som bestemmelsen nu foreslås affattet, kan bygningsmyndigheden forlange, at en bebyggelses ydre fremtræden bevares i samme skikkelse, som den havde; inden om- eller tilbygningen begyndte, når arkitektoniske eller andre særlige hensyn kræver det. Her vil det vel kunne hævdes; at dette er at gå den enkelte for nær, men det kan ikke skjules, at der nu og da forekommer tilfælde, hvor man på helt urimelig måde vandaliserer gamle, smukke og karakteristiske bebyggelser. I sådanne tilfælde bør den lokale bygningsmyndighed kunne skride ind uden at skulle påkalde fredningsmyndighederne, der måske ofte ifølge sagens natur først vil kunne nå at forsøge at skride ind, efter at skaden er sket. Havde der eksisteret en sådan regel som den nævnte, kunne f. eks. ødelæggelsen af den smukke historiske Trautnergård i min hjemby være undgået, og det ville jeg have været meget tilfreds med, og mange andre med mig.

Endelig mener jeg, at det ved vurderingen af dette lovforslags faktiske og praktiske virkninger set i forhold til den gældende tingenes tilstand bør tages i betragtning, at loven for de byggende og grundejerne på intet væsentligt punkt — så vidt jeg har kunnet vurdere det under udvalgsbehandlingen — vil stille videregående krav, end hvad der til dato har været gældende i bestående love, sundhedsvedtægter og de gældende bygningsvedtægter.

Det meget stærke ønske, som også mit parti har givet udtryk for, om en koordinering og dermed forenkling af alle de lovområder, der på den ene eller den anden måde har berøring med byggelovgivningen